

XIV. Idegen szavak és rövidítések magyarázata

- adminisztráns, adminisztrátor (l.) – ügyintéző, egyházban ideiglenes megbízatású helyettes vezető
- adv. (l. = latin) – adventista
- aetas (l.) – életkor
- alluviális (l.) – áradmányos vagy hordalékos
- Anghelescu-féle oktatási törvény – az 1924. július 26-án megjelent állami elemi oktatási törvény, melynek 8. paragrafusa előírta a tanulók származáskutatását és névelemzését. C. Anghelescu kultusz- és közoktatásügyi minisztersége alatt kiadott 100 088/1933 sz. rendelet írta elő, hogy a magyar felekezeti iskolákban az alkotmánytant, földrajzot és a történelmet román nyelven kell tanítani
- anno (l.) – évben, évében
- assessor (l.) – ülnök
- banális – bán által veretett dénár (a középkorban használt kis értékű pénz)
- baronisse (baronesse) (fr. = francia) – báró felesége vagy leánya
- bataljon, bataillon, batalion (fr., r. = román) – zászlóalj
- berkshire-i (berksiri), Berkshire angol megye nevére – itt kitenyésztett sertésfajta
- Bongort (baumgarten) (n. = német) – gyümölcsöskert
- bürokratikus (fr., g. = görög.) – merev, szüklátóköri, kicsinyes magatartás
- c. – cím
- cadastrală (r.) – kataszteri
- capitulum (l.) – egyházmegye, esperesség
- col., colecție (r.) – csomó, gyűjtemény
- confirmatio, konfirmáció (l.) – megerősítés, a hittan ismeretének ellenőrzése
- Consiliul Aulicam (l.) – Udvari Tanács
- curator, kurátor (l.) – gondviselő, gondnok, előljáró
- cs. és kir. – császári és királyi
- delegáció (l.) – küldetés, megbízás, küldöttség
- demográfia (g.) – a népesség változásával, mozgalmával foglalkozó tudomány
- den., dénár (l.) – a középkorban sokféle változatban, értékben forgó, kis értékű pénz
- diaspora (g.) – szórvány, idegen környezetbe került
- dies (l.) – nappal, napok
- diluviális (l.) – jégkorszakbeli, ósdi, elavult
- director (l.) – igazgató, vezető
- direkt termő – közvetlenül, átoltás nélkül termő gyümölcsfa
- disc., discipulus (l.) – tanítvány
- dispensatio (l.) – felmentés, házassági engedély kiadása kihirdetés nélkül
- du. – délután
- dulló – szolgabíró
- eccla, ekla., eklezia (eklézsia), (g.) – egyházköztség
- EMGE – Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület
- Entente (antant) (fr.) – megegyezés, egyetértés (Anglia, Franciaország, később Oroszország, Olaszország és az Amerikai Egyesült Államok szövetsége az első világháború idején)
- é.sz. – északi szélesség
- e.ü. – egészségügy, egészségügyi
- evid., evidentă (r.) – nyilvántartás, nyilvánvalóság
- exmatrikulál (l.) – anyakönyvből töröl, kivesz, kizár
- famulus (l.) – szolgálat, szolgál
- fermă (r.) – gazdaság, farm
- filia, filiale (l.) – leányegyház, leányvállalat
- filius (l.) – fiú
- furir (l.) – írnok, itt seregdiák, számvevőtiszt

- Garoflid-féle földtörvény – a C. Garoflid földművelésügyi minisztersége idején, 1921. július 23-án életbe lépett földtörvény
- gázdóm (l.) – gázsüveg, kupak (földgáz-lelőhelyeken)
- generalissimus (l.) – fővezér, legmagasabb katonai parancsnok
- geológia (g.) – földtan
- gör. kat. (g. kat.) – görög katolikus
- ha, hektár (g.) – területmérték: 100 ár, azaz 10 000 négyzetméternyi földterület
- hsz. – házszám
- humus (l.) – televény, termőföld
- id. – idős(b)
- ifj. – ifjú
- in. (l.) – -ban, -ben
- inquilinus (l.) – zsellér
- insurgens (l.) – felkelő (nemesi)
- kántor (cantor) (l.) – énekes, templomban orgonán éneket kísérő személy
- káplán (capellanus) (l.) – az a lelkész, aki a kápolnában végzi az igehirdetést, segédlelkész
- kb. – körülbelül
- k.h. – keleti hosszúság
- klenódium (l.) – ereklye, kincs
- kollektív (l.) – közös, együttes
- kolonellus, colonel (fr., r.) – ezredes
- kombájn (a. = angol) – egybeépített gépcsoport, itt arató-cséplő gép
- konditione, conditio (l.) – feltétel, állapot
- kúria (l.) – nemesi udvarház, legfelsőbb magyar bíróság 1949. nov. 1-ig
- légekubus – teremben egyszemélyre eső valóságos légtér
- leghorn (a.) – nemesített amerikai–olasz tyúkfajta
- libera (l.) – szabad, független (polgári vagy politikai tekintetben adómentes)
- lősz (n.) – termékeny sárga föld
- madeira hímzés – egyfajta lyukacsos hímzés
- magister (l.) – előljáró, tanítómester
- Magyar Szövetség – Kolozsváron alakult meg 1921. január 9-én a kisebbségi jogok védelme érdekében
- materia (l.) – anyag, nyersanyag
- MÁVAG – Magyar Államvasutak Gépgyára
- mh. – meghalt
- miszticizmus (g.) – az újplatonizmusban megjelenő filozófiai irányzat, mely a közvetlen, belső és élményszerű megismerést hirdeti
- Mltgs, ngs. – méltóságos, nagyságos
- Münchener Egyezmény – az 1938. szeptember 29-én Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország vezetői által aláírt egyezmény, melynek értelmében Csehszlovákia átadta Németországnak a németek által lakott Szudéta-vidéket
- Narodna Odbrana (sz. = szerb) – Nemzeti Védelem, az 1900-as évek elején alakult szerb titkos politikai egyesület. Elnöke Jankovics Bozsó tábornok, titkára Pribicsevics volt cs. és kir. főhadnagy
- navéta, nevette, navetä (fr, r.) – ingajárat, ingázó
- navétázás – ingázás
- negatív (l.) – tagadó, nemleges
- nobilis (l.) – ismeretes, híres, nemes
- Nr, No, nr, Nro (numero) (o. = olasz) – általánosan használt jelzés sorszám megjelölésére
- ns, ngs – nagyságos
- óbester, oberster (n.) – feljebbvaló (katonai)
- oeconomia (ökonómia) (g.) – politikai gazdaságtan, ésszerű gazdálkodás
- orpington (Orpington angol városról) – fehér és sárga színű tyúkfajta
- pastor (l., r.) – pásztor, pap
- pinzgauai tehén – Ausztriából származó tehénfajta
- pleisztocén (g.) – jégkorszakbeli
- plimouth (plimut) tyúk – nagytestű, kendermagos tyúkfajta
- portikus (l.) – csarnok, előcsarnok
- possessor (l.) – birtokos, birtokló
- praedium (l.) – tanya
- praeterea (l.) – ezentúl, továbbá

- Pragmatica Sanctio (g., l.) – a Habsburg-ház trónöröklési jogát a leányágra is kiterjesztő, 1823-ban megjelent törvény
- presbitérium (g.) – protestáns egyházi tanács
- primipilius (l.) – főember, lófő
- prinsonnier (fr.) – fogoly
- pro memoriae (l.) – emlékül
- R.A., Reforma Agrară (r.) – földreform
- ref. – református
- reform. – reformált, református
- regiment (fr., n., r.) – ezred
- regius (l.) – királyi, udvari ember
- revanche (fr.) – viszonzás, visszavágás, reváns
- rom. kat., róm. kat., r. k. – római katolikus
- skofium (l.) – hímzés arany- vagy ezüstszál felhasználásával
- spanyol influenza – vírusos eredetű, gyors lefolyású, tüdőgyulladással járó járványos betegség az első világháború végén
- strázsa (szláv eredetű), strázsamester – őrmester
- stressz (a.) – védekező jellegű állapot, veszélyeztető ingerekre adott válasz
- sz. – született
- szentencia (l.) – végzés, ítélet, tanulság
- szimentáli (tehén) – Svájcban származó tehénfajta
- sz. m. – szerző megjegyzése
- sztrunga (strungă) (r.) – juhakol
- tarack – tüzérségi nehézfegyver, az ágyú és mozsár között álló, rövid csövű löveg
- tek., tekts. – tekintetes
- tektonika (g.) – a földkéreg mozgása
- terra (l.) – föld
- ti. – tudniillik
- triőr (fr.) – konkolyozó gép
- vagi, vagus (l.) – csavargó, kóborló
- Versailles-i békeszerződés – az első világháborút lezáró békeszerződés a győztes antant államok (Anglia, Franciaország, Amerikai Egyesült Államok és Olaszország), valamint a legyőzött Németország között 1919. június 28-án
- via (l.) – út, eljárás, rés
- vice (l.) – helyettes, segéd, al fokozat valamilyen rangban, beosztásban
- vineta (r.) – kékparadicsom, padlizsán, tojásgyümölcs
- visitatio, vizitálás (l.) – ellenőrző vizsgálat